

Intentieverklaring 'Op weg naar de gemeentebestuurder van de toekomst'

1. gemeenten van de G40;
2. de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG); en
3. de Vereniging Juridische Kwaliteitszorg (VJK);

overwegen het volgende:

Het is voor de bestuurskracht van gemeenten van groot belang dat de juridische functie van gemeenten op orde is.

Om die reden is onder meer noodzakelijk dat de juridische medewerkers bij de uitoefening van hun functie vakbekwaam zijn, waaronder wordt begrepen dat de medewerker de professionele kennis en kunde bezit die nodig is voor het uitoefenen van de functie.

In dit verband is vereist dat de juridische medewerker zijn professionele kennis en kunde onderhoudt op de voor zijn functie relevante rechtsgebieden.

De complexiteit van de maatschappij en de vraagstukken waar gemeenten - nu en in de toekomst - voor staan, zijn aan verandering onderhevig en vragen om goed opgeleide en toegeruste gemeentebestuurders. Zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de Vereniging Juridische kwaliteitszorg (VJK) en de Stichting Beroepsopleiding Gemeentebestuurders (SBG) in 2016 ook al constateerden, worden van de gemeentebestuurder steeds meer moderne, professionele vaardigheden gevraagd, met name op het gebied van communicatie, inlevingsvermogen in een multidisciplinaire omgeving, gevoel voor politieke-bestuurlijke verhoudingen, creativiteit, flexibiliteit en klant- en oplossingsgericht denken¹.

Job Cohen verwoordde dit treffend tijdens de bijeenkomst op 7 maart 2018, georganiseerd door het ministerie van BZK en de VNG, toen hij aangaf dat de doorontwikkeling van gemeentebestuurders zich laat visualiseren als een overgang van 'slagboomfunctie' naar 'enabler'.

Uit onderzoek dat door onderzoeksbureau AEF in opdracht van het ministerie van BZK en de VNG is verricht naar de kwaliteit en uitdagingen van de juridische functie in gemeenten, blijkt dat het huidige opleidingsaanbod en de ontwikkelmogelijkheden van gemeentebestuurders niet voldoende ondersteunend

¹ Handreiking van VNG, VJK en SBG, 'strategisch juridisch opleidingsbeleid voor gemeenten' p. 14, https://vng.nl/files/vng/publicaties/2016/strategisch-juridisch_20160531.pdf.

zijn aan het niveau van kennis en kunde die gemeentebestuurders en -managers in dat verband vragen en nodig hebben.

Daarbij komt dat gemeenten een aantrekkelijke werkgever willen zijn. Het is voor de toekomstbestendigheid van het beroep van gemeentejurist en voor de bestuurskracht van gemeenten een voorwaarde dat de komende jaren voldoende juristen uit het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs naar gemeenten toestromen. Uiteraard is het dan zaak dat de juristen, na werving en aanstelling, voor de gemeenten blijven behouden.

Voor zowel de beginnende jurist als voor de (meer) ervaren jurist is het daarom van belang dat zij voldoende mogelijkheden tot opleiding en ontwikkeling geboden krijgen. Niet alleen omdat goede opleidingsmogelijkheden bijdragen aan het ontwikkelperspectief, maar ook omdat opleiding een middel voor de gemeentejurist is om zijn (veranderende) rol en taak optimaal te kunnen invullen. De huidige krapte op de arbeidsmarkt is een argument te meer om als werkgever op het opleidingsvlak iets te kunnen bieden.

Om deze noodzakelijke positionering, doorontwikkeling en kwaliteitsimpuls van gemeentjuristen te realiseren, is draagvlak en commitment van gemeentebestuurders en -managers van vitaal belang.

De G40 gemeenten zijn tezamen verantwoordelijk voor de aanstelling van een substantieel deel van de juristen binnen het gehele lokaal bestuur. Zij zijn dan ook in staat hierin een rol te spelen. Daarbij is de betrokkenheid van de VNG en de VJK van grote waarde.

Het doel van de intentieverklaring is het in gang zetten van ontwikkelingen, die een bijdrage leveren aan de benodigde positionering en kwaliteitsimpuls van gemeentjuristen.

1. Herijking en doorontwikkeling van het huidige opleidingsaanbod

Een goed opleidingsaanbod voor gemeentjuristen zorgt voor een up-to-date ondersteuning van de beroepsgroep. Voor de startende gemeentjurist is het van belang om een beroepsopleiding te volgen, waarbij werken en leren in een logisch verband samengaan. Opleiding is breed, zodat de jurist niet alleen vanuit de eigen discipline maar in het volle besef van de multidisciplinaire omgeving - financieel, beleidsmatig, politiek-bestuurlijk, vanuit de burger bezien enz. - meedenkt en maatschappelijke vraagstukken vanuit een probleemoplossende houding mee helpt begeleiden. De bestaande beroepsopleiding SBG vormt hierin het fundament. Maar ook andere (markt) partijen vervullen hierin een rol.

- ✓ Gemeenten van de G40 spannen zich in om met de VNG en de VJK een bijdrage te leveren aan de herijking en doorontwikkeling van het huidige opleidingsaanbod.

Scholing houdt niet op na een initiële beroepsopleiding. Voor de (meer) ervaren gemeentjurist geldt dat kennis, kunde en vaardigheden voortdurend in ontwikkeling zijn en moeten zijn.

- ✓ Gemeenten van de G40 spannen zich daarom met de VNG en de VJK eveneens in voor de opzet en ontwikkeling van een vorm van permanente opleiding, met daaraan gekoppeld bijvoorbeeld een systeem van punten zoals dit gebruikelijk is binnen onder meer de advocatuur en de rechterlijke macht.

2. Samenwerking met hogescholen en universiteiten

Enerzijds kan met de samenwerking afstemming qua opleidingsaanbod worden bereikt, waardoor de opleidingen beter aansluiten op de praktijk. Anderzijds zorgt samenwerking voor goede zichtbaarheid als werkgever. In juridische opleidingen bij hogescholen en universiteiten is een juiste belichting van het beroep en de ontwikkelmogelijkheden van gemeentjuristen van belang om studenten ertoe te brengen voor de lokale overheid te kiezen.

- ✓ Gemeenten van de G40 spannen zich in om contact en samenwerking met hogescholen en universiteiten te vinden en zich te laten zien. Mogelijk dat de onderwijskoepels en het ministerie van OCW hierin ook een rol kunnen vervullen.

Om de aspirant-juristen in staat te stellen zich te oriënteren op een carrière bij een decentrale overheidswerkgever en om de hogescholen en universiteiten ook daadwerkelijk iets te kunnen bieden, is het belangrijk dat er voldoende stage- en werkplekken beschikbaar zijn.

- ✓ Gemeenten van de G40 spannen zich in het aanbod van stage- en werkplekken te verbeteren en de invulling ervan van concrete handvatten te voorzien.

3. Het verkennen van de manieren waarop verder vorm kan worden gegeven aan de interne positionering van gemeentjuristen en de bredere mogelijkheden om aan hun ontwikkeling bij te dragen

Eén van de mogelijkheden is een beroepsvereniging voor gemeentjuristen. Een beroepsvereniging biedt de mogelijkheid tot netwerken, vergroot het lerend vermogen en draagt daardoor tevens bij aan de ontwikkeling en de zichtbaarheid van de gemeentjurist.

In contact met de huidige VJK zal een verkenning plaatsvinden naar de mogelijkheden om een beroepsvereniging te vormen, waarbij ook regionale netwerken een plaats kunnen vinden. De VJK is zich aan het oriënteren op een doorontwikkeling naar een beroepsvereniging voor gemeentjuristen en biedt als reeds bestaand forum reële mogelijkheden om hierin een rol te spelen.

Als beroepsgroep is het daarnaast van belang om, waar mogelijk, samenwerking te zoeken met andere beroepsgroepen van juristen, zoals overheidsjuristen binnen het Rijk en bedrijfsjuristen (Nederlands genootschap bedrijfsjuristen).

- ✓ Gemeenten van de G40 onderzoeken, met de VJK, de wenselijkheid en haalbaarheid van het oprichten van een beroepsvereniging en bepalen de doelstelling, aard en omvang van de taken.
- ✓ Gemeenten van de G40 spannen zich bovendien in om samenwerking te zoeken met andere beroepsgroepen van juristen.

4. Imago en profiel van de gemeentjurist

Om ook de juridische professionals met meer werkervaring aan te trekken en vast te houden, is het van belang als werkgever aandacht te besteden aan het goed 'vermarkten' van het werk van de gemeentjurist, bijvoorbeeld door spannende ontwikkelingen als smart cities, big data enz. ook bij het werven van juristen te benoemen als werkvelden waarbij juridische inzet een rol speelt.

- ✓ Gemeenten van de G40 spannen zich in om in hun arbeidsmarktactiviteiten meer aandacht aan de juridische functie te besteden.

Vervolgstap

In verband met de uitwerking van de drie hiervoor genoemde voorgestane ontwikkelingen wordt een werkgroep samengesteld, te beginnen onder de vlag van de G40, waarin vertegenwoordigers van gemeenten, de VNG, de huidige VJK (en mogelijk de beroepsopleiding SBG) samenwerken. Deze werkgroep zal gedurende 2019 een verkenning uitvoeren en vervolgens voorstellen voorleggen aan de G40. Afhankelijk van de bevindingen en voorstellen van de werkgroep worden genomen initiatieven tot uitvoering gebracht en ook naar andere gemeenten en partners uitgezet.

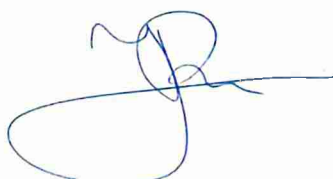
Tenslotte

De doorontwikkeling en kwaliteitsimpuls van gemeentjuristen is geen eenmalig project. De partijen betrokken bij deze intentieverklaring tekenen voor het ingang zetten van een proces dat hopelijk de komende jaren mensen in beweging krijgt en tot waardevolle stappen leidt.

Maart 2019

.....
F.F.G. Depla
Voorzitter G40

.....
J. Kriens
Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Algemeen directeur

.....
J.Olivier
Voorzitter VJK